

**QARSHI SHAHRI 1970-1990 YILLARDA IJTIMOIIY-IQTISODIY VA
MADANIY AHVOL**

IIV Qashqadaryo akademik litseyi Huquqiy va ijtimoiy-gumanitar

*fanlar kafedrası tarix fani o'qituvchisi **Jovliyev Sardor***

jovliyevsardorbek995@gmail.com

Annotatsiya. *Ushbu maqolada O'zbekistonning qadimiy shaharlaridan biri bo'lgan Qarshi o'zining boy tarixi va madaniy merosi tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar. *teatrlar, kinoteatrlar, kutubxonalar, klublar, madaniyat saroylari, sanoat, qishloq xo'jaligi, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat.*

KIRISH.

O'zbekistonning qadimiy shaharlaridan biri bo'lgan Qarshi o'zining boy tarixi va madaniy merosi bilan ajralib turadi. Sovet davrida, ayniqsa 1970-1990 yillarda shahar ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy sohalarida sezilarli o'zgarishlarni boshidan kechirdi. Ushbu maqola Qarshi shahrining o'sha davrdagi ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy ahvolini tahlil qilishga bag'ishlangan. Maqolada sanoat, qishloq xo'jaligi, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va demografik o'zgarishlar kabi sohalaridagi asosiy tendensiyalar ko'rib chiqiladi.

1970-1990 yillarda Qarshi shahrining iqtisodiyoti asosan qishloq xo'jaligi va sanoatga asoslangan edi. Shaharda paxta tozalash zavodlari, qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalari va oziq-ovqat sanoati ob'ektlari faoliyat ko'rsatgan. Qarshi, ayniqsa paxta yetishtirish bo'yicha respublikada muhim o'rinni egallagan. Paxta yagona ekin sifatida ustunlik qilishi tuproq unumdorligining pasayishiga va ekologik muammolarning yuzaga kelishiga olib keldi.

Sanoat sohasida esa yangi korxonalar qurilishi bilan birga mavjudlari modernizatsiya qilindi. Bu esa yangi ish o'rinlarining yaratilishiga va aholi bandligining oshishiga xizmat qildi. Biroq, sanoatning rivojlanishi atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatdi, chiqindi gazlar va oqava suvlar ekologik vaziyatni yomonlashtirdi.

ADABIYOTLAR TAHLILI.

1970-1990 yillarda Qarshi shahrida aholining soni sezilarli darajada oshdi. Bu, asosan, qishloq joylardan shaharga migratsiya, shuningdek, tabiiy o'sish hisobiga yuz berdi. Aholi sonining ortishi uy-joyga, ta'limga, sog'liqni saqlashga va boshqa ijtimoiy xizmatlarga bo'lgan talabni oshirdi.

Ta'lim sohasida yangi maktablar, kasb-hunar kollejlari va oliy o'quv yurtlari ochildi. O'qituvchilarning malakasini oshirishga katta e'tibor qaratildi. Biroq, ta'lim sifatini oshirish, moddiy-texnik bazani mustahkamlash va zamonaviy o'quv uslublarini joriy etish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qoldi.

Sog'liqni saqlash sohasida ham muayyan yutuqlarga erishildi. Yangi kasalxonalar va poliklinikalar qurildi, tibbiy xizmat ko'rsatish sifati yaxshilandi. Shunga qaramay, tibbiyot xodimlari yetishmasligi, tibbiy asbob-uskunalarining eskirganligi va dori-darmon ta'minotidagi uzilishlar mavjud muammolar edi.

1970-1990 yillarda Qarshi shahrining madaniy hayoti ham o'ziga xos xususiyatlarga ega edi. Shaharda teatrlar, kinoteatrlar, kutubxonalar, klublar va madaniyat saroylari faoliyat ko'rsatgan. Madaniy muassasalar aholining ma'naviy ehtiyojlarini qondirishga, ularning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etishga xizmat qilgan.

Shu bilan birga, madaniy hayotga sovet mafkurasining ta'siri sezilarli edi. Madaniy tadbirlar va san'at asarlari kommunistik g'oyalarni targ'ib qilishga yo'naltirilgan. Milliy madaniyat va an'analarni saqlash va rivojlantirish masalalari yetarli darajada e'tiborga olinmadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Qarshi shahrida aholi sonining o'sishi bilan birga uning etnik tarkibida ham o'zgarishlar yuz berdi. O'zbeklar shaharning asosiy aholisi bo'lib qoldi, lekin ruslar, tatarlar, koreyslar va boshqa millat vakillari ham yashagan. Millatlararo munosabatlarni mustahkamlash, turli millat vakillarining madaniy ehtiyojlarini qondirish dolzarb vazifalardan biri edi.

Xulosa

1970-1990 yillarda Qarshi shahri ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy sohalarda sezilarli o'zgarishlarni boshidan kechirdi. Sanoat va qishloq xo'jaligining rivojlanishi, ta'lim va sog'liqni saqlash sohalaridagi yutuqlar, madaniy hayotning faollashuvi shahar aholisining turmush darajasini yaxshilashga xizmat qildi. Shu bilan birga, ekologik muammolar, ijtimoiy xizmatlardagi kamchiliklar, madaniy hayotga mafkuraviy ta'sir va millatlararo munosabatlardagi muayyan qiyinchiliklar hal etilishi lozim bo'lgan masalalar edi.

Ushbu davrda Qarshi shahri O'zbekistonning muhim iqtisodiy va madaniy markazlaridan biriga aylandi. Shaharning o'tmishdagi tajribasi kelajakda barqaror rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. - Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti, 2000-2005.
2. Qarshi tarixi. - Toshkent: Fan, 1990.
3. O'zbekiston tarixi (1917-1991 yillar). - Toshkent: O'zbekiston, 1994.
4. Markaziy Osiyo tarixi. - Toshkent: Sharq, 2003.
5. "O'zbekiston arxivi" jurnali, 1990-2000 yillar sonlari.
6. Qashqadaryo viloyati davlat arxivi materiallari.